

EU:n digisääntely ja arkistot

Jonas Lång 25.10.2024

SVENSKA LITTERATORSÄLLSKAPET I FINLAND

Taustaa

Digitalisaatio ja netti muuttaa maailmaa

USA: Markkinalähtöinen malli

Kiina: Valtiojohtoinen malli

EU: Sääntelypohjainen malli

Bryssel-effekti (Anu Bradford)

Direktiivit ja asetukset, säädökset

EU:n digisääntely

- Datanhallinta-asetus **DGA**
- Digipalveluasetus **DSA**
- Digimarkkinasäädös **DMA**
- Datasäädös **DA**
- Tekoälyasetus **AIA**

- Direktiivi tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla **DSM**

- Saavutettavuusdirektiivi
- Tietosuoja-asetys **GDPR**

Datanhallinta-asetus DGA

Asetus säätelee organisaatioiden välistä datan jakamista ja hyödyntämistä. Sääntöjen tarkoituksena on edistää datan liikkuvuutta ja hyötykäyttöä.

Asetuksella määritetään edellytykset

- julkisen sektorin hallussa olevan suojatun datan uudelleenkäytölle,
- datan välityspalveluiden toiminnalle sekä
- niin kutsuttujen data-altruististen organisaatioiden toiminnalle.

Asetus tuli voimaan 23.9.2023 ja se sovelletaan 2024 alusta

Tekoälyasetus AIA

Asetuksen tavoitteena on suojella yksilöiden perusoikeuksia, terveyttä ja turvallisuutta riskeinä pidettyjen tekoälyjärjestelmien käytön seurauksilta.

Jaottelu

- Vähäinen riski
- Rajoitettu riski
- Suuri riski
- Kielletty käyttö

Asetus tuli voimaan 1.8.2024

Siirtymäaika Tekoälyä hyödyntävän järjestelmän, joka otetaan käyttöön 2.8.2026 tai sen jälkeen, on vastattava asetusta. Markkinoilla tai käytössä jo olevien tekoälyjärjestelmien osalta siirtymäaikaa on 2.8.2030 asti. Kielletty käyttö

Direktiivi tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla DSM

Teksti- ja tiedonlouhinta tieteellistä tutkimusta varten Tekijänoikeuslaki 13b§

Se, jolla on laillinen pääsy teokseen, saa valmistaa siitä kappaleita käytettäväksi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ja säilyttää kappaleita yksinomaan kyseistä tarkoitusta varten, jollei tekijä ole nimenomaisesti ja asianmukaisella tavalla pidättänyt tätä oikeutta.

Tutkimusorganisaatiot ja kulttuuriperintölaitokset, joilla on laillinen pääsy teokseen, saavat valmistaa siitä kappaleita tieteellisessä tutkimuksessa tapahtuvaa tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ja säilyttää niitä tieteellistä tutkimusta varten, mukaan lukien tutkimustulosten todentamiseen myöhemmin edellyttäen, että teoksen kappaleet ovat vain siihen oikeutettujen saatavilla. Siitä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei voida poiketa sopimuksella, eikä sitä voida estää teknisin keinoin.

Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttö kulttuuriperintölaitoksissa

Tekijänoikeuslaki 16g§ ja 16h§

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND

www.sls.fi